RIJKSMUSEUM VAN OUDHEDEN

PERSBERICHT **APRIL 2021**

Malta – prehistorische tempels en tombes

Tentoonstelling in het Rijksmuseum van Oudheden

De nieuwe zomertentoonstelling 'Tempels van Malta' in het Rijksmuseum van Oudheden is een kennismaking met Malta's rijke prehistorische cultuur, die wordt gekenmerkt door enorme stenen tempels en graftombes. De tempels van Malta zijn de oudste vrijstaande grote stenen monumenten ter wereld, 1000 jaar ouder dan de grote piramides. Archeologische vondsten uit de heiligdommen en graven laten in Leiden zien tot welke prestaties hun bouwers, de prehistorische boeren van Malta, duizenden jaren geleden in staat waren. Hun grote technische kennis, rituelen, religie en het abrupte einde van hun bestaan zijn nog altijd omgeven door een zweem van mysterie. De tentoonstelling is te zien zodra het museum weer open kan, tot en met 31 oktober 2021. Vooraf kaarten reserveren is verplicht, www.rmo.nl/malta

'Tempels van Malta' is een overzichtstentoonstelling over de cultuur van Malta's prehistorische eilandbewoners tussen 3600-2500 v.Chr. Speciale aandacht is er voor de megalithische tempels. Filmbeelden van een zwevende robotcamera boven tempelmaquettes, scheppen de illusie daar persoonlijk een kijkje te nemen. Daarnaast zijn er delen van tempelversieringen, werktuigen, versierd aardewerk en sieraden te zien. De expositie sluit af met een van de kleinste en misschien wel het meest actuele voorwerp: een beeldje van twee centimeter uit 3200 v.Chr. Het is gevonden in de tempels van Tarxien en stelt twee mensen voor die elkaar liefdevol omhelzen – de menselijke behoefte aan contact en genegenheid is van alle tijden.
Het tentoonstellingsontwerp speelt met het contrast tussen Malta's kolossale monumenten en de kleine afmeting en intimiteit van de voorwerpen die er gevonden zijn. Groot en soms opmerkelijk klein zijn ook Malta's beroemde 'fat ladies'. Die naam kregen ze vanwege hun overdadig ronde lichaamsvormen. Maar hoewel deze figuren doorgaans als dames of zelfs moedergodinnen gezien worden, zouden het aldus recente theorieën net zo goed mannen of geslachtsloze gedaantes kunnen zijn. De beelden zijn gevonden in graven en tempels. Drie exemplaren zijn in Leiden te zien. De tentoonstelling staat stil bij de vragen over hun uiterlijk, betekenis en geslacht.

Tempelcultuur
De groep eilanden van Malta, waarvan Malta en Gozo de grootste zijn, ligt pal ten zuiden van Sicilië. De eilanden zijn klein – samen niet groter dan tweemaal Texel – maar hun vroegste geschiedenis is groots en intrigerend. Malta is voor het eerst bewoond rond 5900 v.Chr., vermoedelijk door boeren van Sicilië. Door de geïsoleerde ligging in Middellandse Zee ontwikkelt zich op de eilanden tussen 3600-2500 v.Chr. (de 'Tempelperiode') een geheel eigen en intrigerende cultuur. Complexe tempelgebouwen van onder meer de UNESCO sites Ggantija, Ta 'Hagrat, Skorba, Hagar Qim, Mnajdra en Tarxien en uit rotsen gehakte ondergrondse begraafplaatsen (hypogea) zijn hiervan de meest opvallende en grootste overblijfselen – sommige stenen blokken zijn wel zes meter hoog en wegen twintigduizend kilo. Over de exacte betekenis van de tempels en welke rituelen er zijn uitgevoerd, is nog altijd weinig bekend. Na bijna 1000 jaar is het met de voorspoed van de eilanden gedaan: de tempels en beelden zijn met opzet beschadigd, gebroken en verbrand. Honderd jaar lang lijkt er vrijwel niemand op de eilanden te wonen. Zo komt de bloeiperiode van de Tempelcultuur plotsklaps ten einde. Misschien wel als gevolg van overbevolking en uitputting van grondstoffen – een slachtoffer van zijn eigen succes.
Bij de tentoonstelling wordt een publieksboekje (NL) uitgegeven en staan rondleidingen en lezingen op het programma, die zowel in het museum als online te volgen zijn. Vooraf reserveren van een museumbezoek is verplicht, kaarten via www.rmo.nl.
De tentoonstelling is gemaakt door Heritage Malta en het Nationale Archeologisch Museum Malta, in samenwerking met het Rijksmuseum van Oudheden. Te zien zijn stukken uit Malta's nationale collecties en musea. De tentoonstelling wordt gesteund door de Malta Tourism Authority. Het Rijksmuseum van Oudheden wordt gesteund door de BankGiro Loterij.

Noot voor de redactie: Voor meer informatie en beeldmateriaal kunt u terecht bij het Rijksmuseum van Oudheden, Selkit Verberk, afdeling PR, Marketing en Communicatie, communicatie@rmo.nl, 06-46 133 564. Een selectie persfoto's is te downloaden via www.rmo.nl/pers

Tempels van Malta, te zien zodra het museum weer open kan, tot en met 31 oktober 2021
Rijksmuseum van Oudheden, Rapenburg 28, Leiden, www.rmo.nl, facebook.com/Oudheden